

PARLEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 2009

1er OCTOBRE 2009

PROPOSITION DE MODIFICATION DU RÈGLEMENT

(déposée par
M. Dominiek LOOTENS-STAEL (N))

Développements

En Région de Bruxelles-Capitale, au sein de certains groupes de population, le port de signes vestimentaires extérieurs d'appartenance religieuse est en vogue. Nous faisons ici bien entendu référence au port du foulard par les femmes musulmanes mais aussi aux kippas des hommes juifs et aux turbans typiques des sikhs.

C'est pourquoi, différents pays ont instauré une interdiction par exemple du port du foulard dans les écoles ou mènent des discussions à ce sujet. La Turquie séculaire a interdit depuis longtemps le port du foulard dans les écoles ainsi que dans les fonctions officielles, dans les bâtiments publics et sur le lieu de travail. Pour tout dire, en Turquie même, le port du foulard au parlement n'est pas autorisé.

L'article 9 de la Convention européenne des droits de l'homme dispose que :

« Toute personne a droit à la liberté de pensée, de conscience et de religion; ce droit implique la liberté de changer de religion ou de conviction, ainsi que la liberté de manifester sa religion ou sa conviction individuellement ou collectivement, en public ou en privé, par le culte, l'enseignement, les pratiques et l'accomplissement des rites. La liberté de manifester sa religion ou ses convictions ne peut faire l'objet d'autres restrictions que celles qui, prévues par la loi, constituent des mesures nécessaires, dans une société démocratique, à la sécurité publique, à la protection de l'or-

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

GEWONE ZITTING 2009

1 OKTOBER 2009

VOORSTEL TOT WIJZIGING VAN HET REGLEMENT

(ingediend door
de heer Dominiek LOOTENS-STAEL (N))

Toelichting

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is binnen bepaalde bevolkingsgroepen het dragen van uiterlijke, vestimentaire kenmerken van een religie, in opgang. We verwijzen hierbij uiteraard naar het dragen van de hoofddoek voor islamitische vrouwen, maar ook het dragen van zogenaamde « keppeltjes » door Joodse mannen, of de typische tulbanden door de Sikhs.

In verschillende landen heeft men om deze reden een verbod ingevoerd op het dragen van bijvoorbeeld een hoofddoek in scholen, of wordt de discussie desbetreffend gevoerd. In het seculiere Turkije is het dragen van een hoofddoek op school reeds langer verboden, evenals in officiële functies, in openbare gebouwen als op het werk. Kortom, in Turkije zelf is het dragen van een hoofddoek in het parlement niet toegestaan.

Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens zegt in artikel 9 :

« Eenieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen, hetzij met anderen, zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst of zijn overtuiging te belijden door de eredienst, door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing ervan en het onderhouden van de geboden en voorschriften. De vrijheid van godsdienst of overtuiging te belijden kan aan geen andere beperkingen zijn onderworpen dan die welke bij de

dre, de la santé ou de la morale publiques, ou à la protection des droits et libertés d'autrui. ».

Tout d'abord, il est clair qu'une proposition visant à interdire le port d'un signe politico-religieux dans une catégorie bien précise d'institutions publiques, à savoir le parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, ne porte en rien atteinte au droit de chacun à adhérer à la religion de son choix. Par ailleurs, en Turquie par exemple, des millions de femmes musulmanes prouvent qu'il est parfaitement possible d'être musulmane sans porter le foulard. On peut donc en déduire que le port du foulard ou du voile n'est pas un rite obligatoire de la religion musulmane mais seulement un rite d'un courant politique, à savoir le fondamentalisme. Comme l'a dit le ministre de l'Enseignement de la Communauté française, en réponse à la question de savoir si l'interdiction du foulard dans les écoles n'était pas une violation de la liberté de culte : « La prière est une obligation, le port du voile n'en est pas une. ».

Il est aussi nécessaire d'attirer l'attention sur le fait que la présente proposition ne veut pas instaurer de distinction sur la base de la croyance. En effet, l'accès au parlement de la Région de Bruxelles-Capitale n'est nullement restreint sur la base de la croyance des personnes étant donné que tout élu peut, sans problème, assister aux séances du parlement. Sont uniquement refusés ceux qui portent un foulard ou un voile, une kippa, un turban, une soutane ou tout autre signe vestimentaire d'appartenance à un courant religieux ou politico-religieux.

Dès lors, tout parlement doit être le lieu par excellence de la neutralité religieuse.

Les prêtres et les religieuses qui, dans un passé récent, ont été élus tant au parlement fédéral qu'au parlement flamand l'ont bien compris. Ils prêtaient serment et assistaient aux réunions sans porter leurs vêtements religieux.

C'est pourquoi, considérant qu'une interdiction du port de signes extérieurs d'appartenance religieuse n'est en rien une restriction de la liberté de religion et considérant qu'un parlement doit être le lieu par excellence de la neutralité religieuse, l'auteur de la présente proposition estime qu'il faut modifier le règlement afin d'interdire le port ostentatoire de symboles religieux et politico-religieux au parlement de la Région de Bruxelles-Capitale.

wet zijn voorzien, en die in een democratische samenleving nodig zijn voor de openbare orde, gezondheid of zedelijkheid of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. ».

Vooreerst is duidelijk, dat een voorstel om in één welbepaalde categorie van overheidsinstellingen, met name het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zelf, het dragen van een politiek-religieus symbool te verbieden, uiteraard het recht onverlet laat van iedereen om de godsdienst van zijn keuze aan te hangen. Daarnaast bewijzen miljoenen islamitische vrouwen in bijvoorbeeld Turkije dat het perfect mogelijk is islamitisch te zijn zonder hoofddoek te dragen, waaruit kan afgeleid worden dat het dragen van hoofddoek of sluier geen verplicht gebod of voorschrift is van de islamitische religie, doch enkel een gebod of voorschrift van een politieke stroming, namelijk die van het fundamentalisme. Zoals de minister van Onderwijs van de Franstalige Gemeenschap antwoordt op de vraag of een verbod op het dragen van een hoofddoek in de scholen geen schending inhoudt van de vrijheid van godsdienst : « Het gebed is een verplichting, het dragen van een sluier is er geen. ».

Het is ook noodzakelijk er de aandacht op te vestigen, dat dit voorstel geen onderscheid « op basis van geloof » wil invoeren. De toegang tot het Brussels Hoofdstedelijk Parlement wordt immers geenszins geweigerd op basis van het geloof van personen, aangezien eenieder die verkozen is zonder enig probleem de zittingen van het Parlement kan bijwonen. Enkel wordt geweerd diegene, die een sluier of hoofddoek draagt, een keppel, tulband, habijt, of welke andere vestimentaire uiting van religieuze of politiek-religieuze strekking.

Ieder parlement moet dan ook bij uitstek de plaats zijn waar religieuze neutraliteit in acht wordt genomen.

Priesters en zusters die in het recente verleden in zowel het federale parlement als het Vlaams Parlement werden verkozen, hebben dit goed begrepen. Zij legden hun eed af, en kwamen naar de zittingen zonder hun religieuze kledingstukken aan.

Daarom, overwegende dat een verbod op het dragen van uiterlijke tekenen van religie op geen enkele manier de vrijheid van religie zelf hindert, en overwegende dat een parlement de plaats bij uitstek dient te zijn wat betreft religieuze neutraliteit; is de indiener van dit voorstel van oordeel dat een verbod op het openlijk dragen van religieuze en politiek-religieuze symbolen in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement via een reglementswijziging verboden dient te worden.

Dominiek LOOTENS-STAELE (N)

**PROPOSITION DE MODIFICATION
DU RÈGLEMENT**

Article unique

Il est inséré un article 74/1 rédigé comme suit :

« Il est interdit au membre d'assister aux réunions s'il porte avec ostentation des symboles religieux et politico-religieux. ».

**VOORSTEL TOT WIJZIGING
VAN HET REGLEMENT**

Enig artikel

Een artikel 74/1 wordt ingevoegd, dat luidt als volgt :

« Het is een lid verboden de vergaderingen bij te wonen tijdens het openlijk dragen van religieuze en politiek-religieuze symbolen. ».

Dominiek LOOTENS-STAEEL (N)

